

Sygn. akt: WSP 6/13

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Edward Matwijów

SWSO del. do SN płk Krzysztof Mastalerz

Protokolant Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej Romana Szubigi jako reprezentanta Skarbu Państwa,

w sprawie M. W., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 28 sierpnia 2013 r. skargi na przewlekłość postępowania przygotowawczego nadzorowanego przez Wojskową Prokuraturę Okręgową w W.

p o s t a n o w i ł:

- 1. stwierdzić, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy nastąpiła przewlekłość;**
- 2. zalecić Wojskowej Prokuraturze Okręgowej w W. podjęcie działań zmierzających do niezwłocznego zakończenia postępowania, którego skarga dotyczy;**
- 3. przyznać M. W. od Skarbu Państwa kwotę 10 000 (dziesięć tysięcy) zł;**
- 4. zwrócić M. W. uiszczoną opłatę od skargi na przewlekłość postępowania.**

UZASADNIENIE

Wojskowa Prokuratura Okręgowa w W. nadzoruje śledztwo prowadzone przez Komendę Główną Żandarmerii Wojskowej w W., wszczęte w dniu 20 lipca 2012 r. w sprawie „przyjmowania w latach 2010-2011 w W. i innych miejscach

korzyści majątkowych i osobistych w związku z pełnieniem funkcji publicznych przez żołnierza pełniącego zawodową służbę wojskową w Oddziale [...], tj. popełnienia przestępstw określonych w art. 228 § 1 k.k.”

W dniu 8 października 2012 r. prokurator Wydziału do spraw Przystępczości Zorganizowanej tej Prokuratury postanowił wszcząć śledztwo w sprawie „przyjęcia w miesiącu marcu 2012 r. w Z. korzyści majątkowych w związku z pełnieniem funkcji publicznych przez żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową w Oddziale [...] oraz udzielenia tym żołnierzom takich korzyści przez przedstawiciela Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A., tj. popełnienia przestępstw określonych w art. 228 § 1 k.k. i art. 229 § 1 k.k.”

Z uzasadnienia tego postanowienia wynika m.in., że w marcu 2012 r. w Z. doszło do przyjęcia korzyści majątkowych przez żołnierzy wymienionych w części dyspozytywnej postanowienia oraz „udzielenia tym żołnierzom takich korzyści przez przedstawiciela Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S. A.. Wspomniane korzyści majątkowe polegały na opłaconych przez wyżej wymienioną Spółkę noclegach tych żołnierzy w Hotelu [...]”.

Już w dniu 9 października 2012 r. oba opisane śledztwa połączono i postanowiono prowadzić je pod sygn.. Po[...].

Tego samego dnia prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W. zarządził zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie do siedziby tej Prokuratury osoby podejrzanej - M. W. oraz postanowił zarządzić przeszukanie osoby M. W., jej odzieży i podręcznych przedmiotów, a nadto pomieszczeń służbowych.

W dniu 10 października 2012 r. o godz. 6.51 M. W. został zatrzymany oraz przeszukany. Znalaziono przy nim i zatrzymano kartę płatniczą i pieniądze w kwocie 30 zł. Następnie przeszukano jego mieszkanie, samochód i pomieszczenia służbowe, zatrzymując 47 przedmiotów, w tym telefon Nokia Lumia 800.

Tego dnia ogłoszono M. W. postanowienie o przedstawieniu zarzutów, w którym zarzucono mu, że „w dniach 14 i 15 .02.2012 r. w W., obiecał ppłk. M. P., w związku z pełnieniem przez niego funkcji publicznej żołnierza zawodowego i

zajmującego stanowisko starszego specjalisty Oddziału [...], udzielenie korzyści majątkowej w postaci opłacenia przez Polską Wytwórnę Papierów Wartościowych S.A. noclegów w hotelu [...] przeznaczonych dla wyżej wymienionego oficera w terminie z dnia 3/4. 03. 2012 r. i 4/5.03.2012 r. oraz jego przełożonego Szefa wyżej wskazanego Oddziału płk. P. M. – w terminie z dnia 4/5.03. 2012 r., przy czym wartość tych korzyści wyniosła 1140 zł”, tj. popełnienie przestępstwa z art. 229 § 1 k.k., a następnie przesłuchano go w godzinach 15-21.40. Zwrócono mu również kartę płatniczą i pieniądze.

W sporządzonym w dniu 15 października 2012 r. uzasadnieniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów stwierdzono, że materiał dowodowy zebrany w toku śledztwa „...a w szczególności materiały zawarte w niejawnych aktach wydzielonych śledztwa i zgromadzona dokumentacja dotycząca organizacji szkolenia w hotelu [...] w ramach umowy (...) z dnia 13.07.2012 r. (powinno być 2011 – uwaga SN) pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Koordynatora Inspektoratu [...] a Polską Wytwórną Papierów Wartościowych S.A. (...) uzasadniają dostatecznie podejrzenie popełnienia przez podejrzanego opisanych wyżej występków”.

W dniu 17 października 2012 r. prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej zatwierdził przeszukania samochodu osobowego użytkowanego przez M. W. oraz jego mieszkania, a w dniu 19 października przedłużył okres śledztwa do dnia 20 stycznia 2013 r.

W dniu 26 października 2012 r. podejrzany M. W. został skonfrontowany ze świadkiem A. C.

W dniu 18 stycznia 2013 r. przedłużono okres śledztwa do dnia 20 kwietnia 2013 r., wskazując na konieczność dokonywania oględzin dokumentacji postępowań o udzielenie zamówień publicznych i finansowo – księgowej związanej z zamówieniami publicznymi prowadzonymi w Oddziale [...] i przesłuchania osób uczestniczących w procesie zamówień publicznych prowadzonych w tym Oddziale. Te same zamierzenia legły u podstaw przedłużenia okresu śledztwa do dnia 20 lipca 2013 r. oraz do dnia 20 października 2013 r. (postanowienie z dnia 17 lipca

2013 r. udostępnione przez reprezentanta Skarbu Państwa w dniu posiedzenia w Sądzie Najwyższym).

W dniu 27 czerwca 2013 r. do Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W. wpłynęła skarga na przewlekłość postępowania przygotowawczego nadzorowanego przez tą Prokuraturę, sporządzona przez obrońcę podejrzanego M. W.

Powołując się na przepisy art. 2 ust. 1 i 1 a ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm. – zwanej dalej ustawą o skardze), autorka skargi wniosła o :

- „ 1. stwierdzenie, że w postępowaniu przygotowawczym nadzorowanym przez Wojskową Prokuraturę Okręgową o sygn. [...] doszło do przewlekłości postępowania, która trwa do dnia wniesienia niniejszej skargi,
2. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz podejrzanego M. W. kwoty 15 .000 zł (...),
3. zalecenie Wojskowej Prokuraturze Okręgowej bezzwłocznego zakończenia postępowania przygotowawczego w przedmiotowej sprawie”.

W uzasadnieniu skargi wskazała – poza datami wszczęcia śledztwa, zatrzymania i przesłuchania M. W. w charakterze podejrzanego, dokonania przeszukania jego osoby oraz pomieszczeń w miejscu jego pracy – że w dniu 11 czerwca 2013 r. Komenda Główna Żandarmerii Wojskowej wydała postanowienie o zasięgnięciu opinii Służby Kontrwywiadu Wojskowego celem wykonania w dwóch egzemplarzach na osobnych nośnikach kopii danych elektronicznego nośnika informacji tj. telefonu komórkowego, zaś postanowienie jest tak lakoniczne, że uniemożliwia merytoryczne odniesienie się do jego zasadności. Autorka skargi dodatkowo zaakcentowała, że z uzasadnienia tego postanowienia nie wynika dlaczego nastąpiło to dopiero na obecnym etapie postępowania – aż 8 miesięcy od zatrzymania i zabezpieczenia telefonu, jakie istotne okoliczności ma ustalić biegły i

dlaczego są one niezbędne, zwłaszcza w kontekście postawionego M. W. zarzutu. Podniosła również, że termin na sporządzenie opinii został wyznaczony do dnia 2 września 2013 r. i jest on nieuzasadniony i zbyt długi. Podkreśliła także, że sprawa, której skarga dotyczy „...nie jest sprawą skomplikowaną ani wielowątkową, a prawie roczny okres trwania śledztwa bez podejmowania jakichkolwiek czynności w sposób jaskrawy narusza przepisy postępowania karnego oraz regulacje zawarte w art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności”.

Uzasadniając zaś żądanie „zasądzenia” od Skarbu Państwa kwoty pieniężnej i jej wysokość stwierdziła, że ma na to wpływ pozostawanie przez M. W. w stanie podejrzenia o dokonanie przestępstwa przez okres prawie 8 miesięcy, co przy jego dotychczasowym, nienagannym życiu, zajmowanym bardzo wysokim stanowisku negatywnie wpływa na jego kondycję psychiczną, uniemożliwiając mu jednocześnie rozwój zawodowy.

Odpowiadając na tę skargę, prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W. opisał powody, dla których w dniu 9 października 2012 r. wydano postanowienie o zarządzeniu przeszukania pomieszczeń służbowych użytkowanych w Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. przez M. W. oraz ustalenia, które pozwoliły na postawienie mu zarzutu. Wyjaśnił, że ustalenia te wskazują, iż telefon marki Nokia Lumia 800 był – jako jeden z czterech telefonów komórkowych wraz z kartami SIM przedmiotem korzyści majątkowej udzielonej innemu współpodejrzanemu. Natomiast „z uwagi na złożone przez podejrzanych (...) i M. W. wyjaśnienia podjęto czynności mające na celu wyjaśnienie okoliczności tej sprawy, która (...) ma wiele innych wątków, w tym także związanych z osobą cyw. M. W”. Następnie autor odpowiedzi w punktach od 1-18 przedstawił chronologicznie te czynności w odniesieniu do telefonu Nokia Lumia 800. Podniósł przy tym, że prowadzący śledztwo na bieżąco monitorował, czy na rynek wprowadzono oprogramowanie pozwalające na wykonanie pełnej kopii danych. Zasięgnięcie opinii Służby Kontrwywiadu Wojskowego było ostatnią możliwością wykonania kopii danych z tego telefonu. Prawie 3 - miesięczny termin do sporządzenia opinii nakreślony został z myślą, że w międzyczasie będzie dostępne

na rynku odpowiednie oprogramowanie. Ponadto wywiódł, że przeciwko stwierdzeniu przewlekłości postępowania przygotowawczego w tej sprawie przemawia konieczność wykonania kopii binarnych znacznej liczby zabezpieczonych elektronicznych nośników informacji i poddanie oględzinom oraz analizie ujawnionych treści. Jako przykład ogromu pracy do wykonania przez prowadzących śledztwo wskazał na to, iż w samej poczcie elektronicznej M. W. znajdowało się 65.000-70.000 wiadomości e-mail. Podniósł wreszcie trudności związane z odczytem niektórych danych z uwagi na uszkodzenie części nośników informacji, zabezpieczeniem ich hasłami czy też brak stosownego oprogramowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozpoznawana sprawa, mimo że postępowanie przygotowawcze w niej (licząc od daty wszczęcia śledztwa w sprawie Po. [...], gdyż dotyczy ono osoby skarżącego) toczy się kilka miesięcy, jest modelowym wręcz przykładem postępowania przewlekłego w rozumieniu przepisów ustawy o skardze.

Analiza postępowania, poszczególnych jego czynności prowadzi do jednoznacznego wniosku, że rozmięły się one z rzeczywistym, zakreślonym w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów przedmiotem śledztwa, w którym zarzuca się M. W. dopuszczenie się przestępstwa z art. 229 § 1 k.k., mającego polegać na obietnicy udzielenia korzyści majątkowej w postaci opłacenia przez PWPW S.A. noclegów oficerom WP pełniącym służbę w Oddziale [...]. Jako że fakt opłacenia noclegów jest niewątpliwy, zadaniem nadzorującego śledztwo prokuratora pozostawała jedynie ocena materiału dowodowego w kontekście związku z zarzucanym podejrzanemu czynem umowy zawartej między PWPW S.A. a Ministrem Obrony Narodowej w dniu 13 lipca 2011 r., o której wyraźnie pisze w uzasadnieniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów.

W rzeczywistości zaś dokonywane i planowane czynności śledztwa ukierunkowane są na analizę ogromnej ilości informacji, mających dać odpowiedź na zgoła inne zagadnienie – prawidłowości postępowania o udzielenie zamówień publicznych prowadzonych w Oddziale [...]. Wynika to jednoznacznie z uzasadnień kolejnych postanowień o przedłużeniu śledztwa na dalszy czas oznaczony. Wynika

to również z treści odpowiedzi na skargę podejrzanego M. W., w której stwierdza się, że odczytanie i analiza elektronicznych nośników informacji może dostarczyć istotnych danych na temat przestępczej działalności podejrzanego.

Tego rodzaju argumentacja, mająca na celu usprawiedliwienie czasu trwania toczącego się postępowania w sprawie, upraszczając – noclegu oficerów WP w hotelu [...], jest niewytłumaczalnym nadużyciem, tym bardziej że działania podjęte w odniesieniu do telefonu Nokia Lumia 800 nie mają żadnego związku z czynem zarzucanym M. W.

W zaistniałej sytuacji zakwestionowanie sprawności postępowania przygotowawczego w skardze na jego przewlekłość i wypunktowanie w niej jako okoliczności uzasadniającej żądanie stwierdzenia przewlekłości w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o skardze wydania postanowienia o zasięgnięciu opinii Służby Kontrwywiadu Wojskowego z dnia 11 czerwca 2013 r. jest w ocenie Sądu Najwyższego wystarczające, ponieważ bardzo trafnie obrazuje rozminięcie się rzeczywistych czynności śledztwa z jego przedmiotem i tym samym doprowadzenie do przewlekłości postępowania przygotowawczego w sprawie, której skarga dotyczy.

Stwierdzając przewlekłość postępowania w tej części, Sąd Najwyższy uznał za niezbędne wydanie Wojskowej Prokuraturze Okręgowej zalecenia podjęcia działań zmierzających do niezwłocznego zakończenia postępowania, przy czym nie określił sztywnego terminu z uwagi na konieczność dokonania szeregu czynności i procesowych, i technicznych niezbędnych do zrealizowania tego zalecenia, a których czasu trwania nie da się precyzyjnie określić.

Przyznając M. W. sumę pieniężną w wysokości 10.000 zł Sąd Najwyższy uznał, że będzie ona adekwatna do rozmiaru jego negatywnych przeżyć, wynikających z bezczynności prokuratury w sprawie jego dotyczącej, nie tracąc z pola widzenia czasu trwania tej bezczynności, który nie jest bardzo długi. Nie bez znaczenia dla wymiaru tej sumy pozostaje fakt przyznania racji skarżącemu i płynąca stąd zapewne satysfakcja oraz zalecenie zakończenia postępowania, co

niewątpliwie rozwiąże sytuację M. W. w części postępowania, którego skarga dotyczy.

Rozstrzygnięcie dotyczące zwrotu M. W. uiszczonej opłaty od skargi na przewlekłość postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 17 ust. 3 ustawy o skardze.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.